

**Електронна бібліотека
видань історичного факультету
Харківського університету**

Пікалов В. Г. Рецензія [Богдашина О. М. Діяльність Харківської науково-дослідницької кафедри історії української культури імені академіка Д. І. Багалія (1921 – 1934 рр.) – Харків, 1994. – 195 с.] // Українська історична наука на порозі ХХІ століття. Харківський історіографічний збірник. – Харків: Авеста, 1996. – Вип. 2. – С. 191 – 192.

При використанні матеріалів статті обов'язковим є посилання на її автора з повним бібліографічним описом видання, у якому опубліковано статтю. Дана електронна копія статті може бути скопійована, роздрукована і передана будь-якій особі без обмежень права користування за обов'язкової наявності першої (даної) сторінки з повним бібліографічним описом статті. При повторному розміщенні статті у мережі Інтернет обов'язковим є посилання на сайт історичного факультету.

Адреса редакційної колегії:

Україна, 61077, Харків, пл. Свободи, 4,
Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна,
історичний факультет. **E-mail:** istfac@univer.kharkov.ua

©Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна; історичний факультет

©Автор статті

©Оригінал-макет та художнє оформлення – зазначене у бібліографічному описі видавництво

©Ідея та створення електронної бібліотеки – А. М. Домановський

Рецензія

Богдашина О.М. *Діяльність Харківської науково-дослідницької кафедри історії української культури імені академіка Д.І. Багалія (1921–1934 рр.)*. Харків, 1994. 195 с.

Однією з характерних рис сучасної української історіографії є тягіння до осмислення теоретичних засад розвитку історичної науки. Тому в розвідках останніх років, присвячених вивченню доробку визначних істориків, науково-дослідних кафедр і установ, слушно наголошується теза про існування та функціонування наукових шкіл, наукових напрямів в українській історіографії 1920–1930-х років.

В історіографічних дослідженнях радянської доби, з відомих причин, ці проблеми на протязі довгого часу не досліджувались, але і сучасна література також не дає сталого визначення цих понять. Тому об'єктивний та критичний підхід до спадщини української історичної науки радянського періоду, з боку дослідження діяльності відомих вчених-істориків, історичних науково-дослідних кафедр і установ, повинен дати більше можливостей для чіткого з'ясування питань про місце і роль окремих наукових шкіл і напрямів в розвитку української історіографії та відповісти на важливе питання про співвідношення і взаємодію таких категорій, як «наукова школа» та «науковий напрям».

Монографія О.М. Богдашиної висвітлює різноманітну діяльність Харківської науково-дослідної кафедри історії української культури і певною мірою заповнює багато прогалин в історіографії цієї проблеми. О.М. Богдашина залучила до свого дослідження велику кількість джерел та літератури, його супроводжує чисельна архівна фактографія (14 архівів), яка в основному вперше введена до наукового обігу. В монографії добре показані етапи розвитку і основні риси діяльності кафедри; науково-організаційна, навчально-педагогічна та громадська робота, розглядаються основні наукові праці членів кафедри. Такий підхід, в свою чергу, спонукав автора визначитись з питань: чи існувала в межах кафедри наукова школа Д.І. Багалія, чи він очолював науковий напрям?

В роботі є багато місць, де автор звертається до цих питань. Так, наприклад, торкаючись дискусії про наукові школи в радянській науці

середини 1970-х років, вона посиляється на М.Г. Ярошевського, який писав: «Зрозуміло, що школа, а тим більше напрямок у науці, не зводяться до штату однієї науково-дослідницької кафедри» (с.8), а далі сама ж О.Б. зазначає, що «Харківська кафедра історії української культури була організаційним центром нового напрямку» (с. 101), і в іншому місці: «Визначаючи з деяким застереженням кафедру історії української культури як організаційний осередок школи, а тим більше напрямку (треба «напряму» — В.П.) в науці» (с. 102) і т.д. Там, де йдеться про відкриття філій кафедри і інших установ, є і такі зауваження: «У середині 1920-х років академік Д.І. Багалій досяг значних результатів у справі розбудови власної школи» (с. 34).

Між тим, всі ці короткі зауваження (обумовлені розміром рецензії) з приводу хитань автора поміж вказаних категорій, не слід сприймати як закиди лише на його бік. Це, скоріше, бажання звернути увагу дослідників до нагальних теоретичних проблем сучасної української історіографії. Тим більше, що в цілому монографія О.М.Богдашиної є вагомим дослідженням, яке може стати в нагоді науковцям, викладачам та студентам.

В.Г. Пікалов доцент Харківського
державного університету.